

Příloha 2

Stanovisko SEA

Integrovaný regionální operační program
2021–2027

verze k 18. 1. 2022



Spolufinancováno
Evropskou unií



MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Praha dne 25. října 2021
Č. j.: MZP/2021/710/5232
Vyřizuje: Ing. Beránková Jančí
Tel.: 267 122 107
E-mail: Simona.Janci@mzp.cz

Rozdělovník

STANOVISKO

Ministerstva životního prostředí

podle § 10g zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí
a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů
na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů

k návrhu koncepce

„Integrovaný regionální operační program pro období 2021 – 2027“

Předkladatel koncepce:

Ministerstvo pro místní rozvoj
Staroměstské náměstí 6
110 15 Praha 1

Zpracovatelé hodnocení:

Ing. Vladimír Zdražil, Ph.D.

(držitel osvědčení odborné způsobilosti ke zpracování dokumentací a posudků dle § 19 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů, osvědčení č. j.: 5920/946/OPV/93, prodlouženo rozhodnutím č. j.: 88473/ENV16)

Mgr. Stanislav Mudra

(autorizovaná osoba k provádění posouzení dle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále také „zákon o ochraně

přírody a krajiny"), osvědčení č. j.: 630/66/05, prodlouženo
č. j.: MZP/2020/630/507)

a kolektiv

Stručný popis koncepce:

Integrovaný regionální operační program pro období 2021 – 2027 (dále také „IROP“) stanovuje cíle a priority pro efektivní využívání finančních zdrojů Evropského fondu pro regionální rozvoj za účelem řešení identifikovaných problémů regionálního charakteru v České republice. Hlavním cílem intervencí je posílení regionální konkurenceschopnosti a kvality života obyvatel se zřetelem na vyvážený rozvoj území a se zohledněním různorodosti potřeb v jednotlivých typech území. Návrh IROP proto navrhuje řešení v plánování jednotlivých regionů ČR tak, aby byl zajištěn jejich udržitelný rozvoj. Jedná se o doporučení směřující k zajištění optimálního rozvoje území České republiky s ohledem na stávající socio-ekonomické a přírodní podmínky v rámci jednotlivých regionů.

Zaměření návrhu IROP vychází z klíčových národních i evropských strategických a koncepčních dokumentů a analytických materiálů jako jsou např. „*Národní koncepce realizace politiky soudržnosti v ČR po roce 2020, Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+, Národní program reformy ČR, Koncepce Smart Cities, Národní RIS3 strategie 2021–2027*“. Návrh IROP rovněž přispívá k digitálním cílům EU a je plně v souladu s prioritou EU *A Europe fit for the digital age* a sdělením EK *Shaping Europe's Digital Future*.

Tzv. návrhová část IROP je vystavěna na vizi „*Regiony využívající svůj rozvojový potenciál ke zvýšení konkurenceschopnosti České republiky a dosahující vysoké a územně srovnatelné kvality života.*“, jež bude dosažena naplňováním jednotlivých priorit. K jednotlivým prioritám jsou přiřazovány specifické cíle, které se dále rozdělují na jednotlivé typové intervence.

Globálním cílem IROP je „*Zajistit vnitřní i vnější konvergenci České republiky a zvýšit kvalitu života ve městech a na venkově.*“ V návaznosti na priority ČR a cíle politiky EU jsou intervence návrhu IROP členěny do pěti věcně zaměřených priorit a každá z nich se váže na jeden cíl politiky (dále jen „CP“):

- **Priorita 1 „Zlepšení výkonu veřejné správy“** realizuje vybrané intervence CP 1 „*Konkurenceschopnější a inteligentnější Evropa*“ směřující ke zlepšení výkonu veřejné správy prostřednictvím eGovernmentu a kybernetické bezpečnosti.
- **Priorita 2 „Rozvoj městské mobility, revitalizace měst a obcí, ochrana obyvatelstva“** je nástrojem k dosahování CP 2 „*Zelenější, nízkouhlíková a odolná Evropa*“. Realizuje opatření v udržitelné multimodální městské mobilitě, revitalizaci měst

a obcí a budování zelené infrastruktury. Reflektuje potřebu přizpůsobení se změnám klimatu a zajištění ochrany obyvatelstva.

- **Priorita 3 „Rozvoj dopravní infrastruktury“** přispívající k naplňování CP 3 „Propojenější Evropa“ zvyšuje konkurenceschopnost regionů zlepšením dostupnosti center ekonomického rozvoje a propojením hlavních dopravních os.
- **Priorita 4 „Zlepšení kvality a dostupnosti sociálních a zdravotních služeb, vzdělávací infrastruktury a rozvoj kulturního dědictví“** přispívá k naplňování CP 4 „Sociálnější a inkluzivnější Evropa“. Konkurenceschopnosti regionů a konvergence v kvalitě života je dosahováno vyváženým souborem intervencí zaměřených na vzdělávání, sociální infrastrukturu a na zdravotní služby. Kulturní dědictví a udržitelný cestovní ruch jsou oblasti s enormním rozvojovým potenciálem, který se pozitivně projeví v růstu zaměstnanosti a ekonomické konkurenceschopnosti regionů, zejména po pandemii COVID-19.
- **Priorita 5 „Komunitně vedený místní rozvoj“** přispívá k naplňování CP 5 „Evropa bližší občanům“. Navazuje na věcná témata realizovaná v CP 2 a 4 a využívá komunitně vedený místní rozvoj jako nástroj pro řešení specifických potřeb, pro zvýšení kvality života a mobilizaci místního potenciálu ve venkovských oblastech.
- **Priorita 6 „Technická pomoc“** přispívá k zajištění administrace a monitorování IROP, efektivního fungování a naplňování strategie IROP, vedoucí k posílení jeho absorpční kapacity a k řádnému a efektivnímu čerpání finanční alokace IROP. Toho bude dosaženo zvýšením kvality a efektivity řídicích struktur, zvýšením kompetencí, schopností lidských zdrojů, zajištěním funkčních a efektivních systémů a nástrojů pro komunikaci se žadateli a příjemci na centrální i regionální úrovni. Realizace stovek investičních projektů ve velmi širokém spektru oblastí IROP 2014 – 2020 přispěla k vytvoření a posílení infrastruktury, která je využívána ke zvýšení kvality i kvantity poskytovaných služeb (zdravotnictví, sociální služby, vzdělávání aj.) a přispívá k dlouhodobě udržitelnému rozvoji regionů. Byla navázána regionální partnerství, jež významně zesilují účinky fondů EU. Rezervy spočívaly v opožděném zahájení programového období, které ovlivnilo i implementaci prostřednictvím integrovaných nástrojů, a v koordinaci při realizaci projektů financovaných i z jiných zdrojů, než je IROP.

Návrh IROP je zpracován v jedné variantě. Bude projednán a schválen vládou ČR a následně předložen ke schválení Evropské komisi.

Průběh posuzování:

Oznámení koncepce zpracované dle přílohy č. 7 k zákonu č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů (dále také „zákon o posuzování vlivů

na životní prostředí“) bylo dne 17. 1. 2020 předloženo Ministerstvu životního prostředí, odboru posuzování vlivů na životní prostředí a integrované prevence (dále také „MŽP“) jakožto příslušnému úřadu ve smyslu uvedeného zákona. Po kontrole náležitostí oznámení koncepce vrátilo MŽP dopisem ze dne 24. 1. 2020 pod č. j.: MZP/2020/710/516 k dopracování oznámení koncepce ve vazbě na neúplnost tohoto dokumentu ve vazbě na zákonné náležitosti určující jeho obsahovou náplň (viz příloha č. 7 k zákonu o posuzování vlivů na životní prostředí). Po validním dopracování bylo oznámení koncepce znovu předloženo MŽP dne 28. 2. 2020. Po kontrole náležitostí byla dne 4. 3. 2020 zaslána dotčeným orgánům a dotčeným územním samosprávným celkům informace o oznámení koncepce s upozorněním na možnost uplatnění vyjádření. Oznámení koncepce bylo zveřejněno také v Informačním systému SEA na internetových stránkách <https://mzp.cz/sea>.

Zjišťovací řízení k předmětné koncepci bylo zahájeno dne 13. 3. 2020 zveřejněním informace o oznámení koncepce a o tom, kdy a kde je možné do něj nahlížet, na úřední desce posledního dotčeného kraje, resp. Krajského úřadu Zlínského kraje. Informace o oznámení koncepce byla rovněž zveřejněna v Informačním systému SEA pod kódem koncepce MZP266K. Zjišťovací řízení bylo ukončeno dne 15. 4. 2020 vydáním závěru zjišťovacího řízení (č. j.: MZP/2020/710/1203).

Návrh koncepce včetně vyhodnocení koncepce z hlediska vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví (dále také „vyhodnocení SEA“) byl po předběžném projednání předložen příslušnému úřadu dne 27. 8. 2021. Po kontrole náležitostí byla dotčeným orgánům a dotčeným územním samosprávným celkům dne 31. 8. 2021 rozeslána informace o návrhu koncepce, včetně vyhodnocení SEA spolu s upozorněním na možnost uplatnění vyjádření a s informací, že na základě § 10f odst. 2 věty druhé zákona o posuzování vlivů na životní prostředí příslušný úřad upouští od konání veřejného projednání. Návrh koncepce byl včetně vyhodnocení SEA zveřejněn dle ustanovení § 16 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí. Lhůta pro zaslání vyjádření dle § 10f odst. 6 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí byla stanovena do 29. 9. 2021 (dále jen „zákonná lhůta“), tedy 20 dnů od zveřejnění informace návrhu koncepce na úřední desce posledního dotčeného kraje (Magistrátu hl. m Prahy).

MŽP obdrželo v zákonné lhůtě vyjádření celkem od 31 subjektů, přičemž 5 vyjádření obsahovalo připomínky k návrhu koncepce či vyhodnocení SEA a 26 vyjádření bylo bez připomínek. Po zákonné lhůtě, tedy dne 30. 9. 2021, bylo zasláno vyjádření Agentury ochrany přírody a krajiny České republiky, které však bylo zasláno (totožného obsahu) již v rámci zákonné lhůty e-mailovou formou, vyjádření Krajského úřadu Libereckého kraje (dále jen „KÚ“), které obsahovalo připomínky jak k návrhu koncepce, tak vyhodnocení SEA. Dne 6. 10. 2021 obdrželo MŽP ještě vyjádření Václava Židka, člena rady Libereckého kraje, resortu životního prostředí a zemědělství, které neobsahovalo žádnou připomínku. K vyjádřením zaslaným po zákonné lhůtě se podle § 10f odst. 6 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí nepřihlíží, nicméně v souladu s § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů bylo vyjádření KÚ předáno předkladateli koncepce k využití. Kopie všech vyjádření obdržených v zákonné lhůtě byly předány předkladateli koncepce k vypořádání.

Vypořádání vyjádření podaných k návrhu koncepce a vyhodnocení SEA, které je dle § 10g odst. 1 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí jedním z nezbytných podkladů pro vydání stanoviska k posouzení vlivů provádění koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví podle ustanovení § 10g zákona o posuzování vlivů na životní prostředí (dále jen „stanovisko SEA“) a je zároveň jeho přílohou, a dále upravený návrh koncepce a upravené vyhodnocení SEA, obdrželo MŽP od předkladatele dne 18. 10. 2021. Tyto dokumenty jsou MŽP společně se stanoviskem SEA zveřejněny v Informačním systému SEA.

Stručný popis posuzování:

Vyhodnocení SEA bylo zpracováno v souladu se zákonem o posuzování vlivů na životní prostředí, v rozsahu přílohy č. 9 k tomuto zákonu, která stanoví náležitosti vyhodnocení koncepce z hlediska vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví, a dle požadavků na jeho obsah a rozsah uvedených v závěru zjišťovacího řízení vydaného podle § 10d zákona o posuzování vlivů na životní prostředí viz výše. Tam, kde nebylo možné vyhodnocení SEA zpracovat na základě požadavku MŽP uvedeného ve zmíněném závěru zjišťovacího řízení (č. j.: MZP/2020/710/1203) bylo zdůvodněno, proč tomu tak je (konkrétně zejména z důvodu obecnosti předloženého návrhu IROP, resp. chybějící územní lokalizace navrhovaných intervencí).

Základním metodickým východiskem pro zpracování vyhodnocení SEA bylo Metodické doporučení pro posuzování vlivů obecných koncepcí na životní prostředí (Věstník MŽP č. 1/2019) (dále také „metodické doporučení“), nicméně v některých aspektech se zpracovávané vyhodnocení SEA, resp. vlastní posouzení odlišovalo. Konkrétní odlišnosti byly popsány přímo ve vyhodnocení SEA v „*metodě hodnocení*“ vyhodnocení SEA.

Metodické kroky posouzení vlivů návrhu IROP na životní prostředí a veřejné zdraví byly následující:

- analýza stavu životního prostředí dotčeného území, včetně charakteristik hlavních trendů vývoje;
- analýza současných problémů životního prostředí v území, jež by mělo být implementací IROP ovlivňované a identifikace vazby do jaké míry priority a specifické cíle IROP tyto problémy řeší;
- analýza relevantních strategických dokumentů na mezinárodní i národní úrovni plánování (vertikální princip provázání koncepcí viz níže);
- stanovení referenčního hodnotícího rámce pro cílový přístup (viz níže) čili formulace sady referenčních cílů ochrany životního prostředí a veřejného zdraví na základě vybraných koncepčních dokumentů (včetně dokumentů doporučených ze strany orgánů veřejné správy);

- stanovení referenčního hodnotícího rámce pro složkový přístup (viz níže) čili formulace sady hodnotících kritérií pro tematické oblasti i) Příroda, krajina a klima; ii) Obyvatelstvo, veřejné zdraví a infrastruktura; iii) Kumulativní, synergické a přeshraniční vlivy (více viz níže) na základě určeného obsahu a rozsahu vyhodnocení formulovaného závěrem zjišťovacího řízení a současně formálních požadavků legislativy;
- formulace tabulkového a slovního hodnocení jednotlivých priorit, resp. specifických cílů a jejich intervencí ve vztahu k referenčním cílům ochrany životního prostředí včetně hodnocení rozsahu vlivů, jejich spolupůsobení a časového rozsahu s větší podrobností hodnocení u potenciálních negativních vlivů;
- formulace posouzení z hlediska vlivů na integritu a předměty ochrany evropsky významných lokalit a ptačích oblastí;
- formulace doporučení k vyloučení, minimalizaci, zmírnění nebo kompenzaci potenciálně negativních vlivů a návrhy koncepce na základě výše uvedených kroků;
- návrh environmentálních indikátorů pro sledování vlivů provádění IROP na životní prostředí a veřejné zdraví;
- návrh environmentálních kritérií pro výběr projektů;
- posouzení návrhu IROP z hlediska vlivů na veřejné zdraví;
- dopracování a kompilace vyhodnocení SEA;
- návrh stanoviska SEA.

Přístup cílový – v rámci cílového přístupu byla sledována kompatibilita cílů návrhu IROP s cíli ochrany životního prostředí stanovenými na mezinárodní, komunitární nebo vnitrostátní úrovni, jenž mají vztah k obsahovému zaměření IROP. Současně byla v rámci cílového přístupu sledována kompatibilita cílů IROP s tzv. sadou referenčních cílů ochrany životního prostředí (obecně jde o identifikaci, s jakou mírou mohou cíle navržené v IROP přispět k plnění cílů ochrany životního prostředí). Referenční cíle ochrany životního prostředí byly navrhovány na základě cílů ochrany životního prostředí stanovených na mezinárodní a národní úrovni (např. Státní politika životního prostředí ČR, Státní program ochrany přírody a krajiny ČR pro období 2020 – 2025, strategické dokumenty Evropské unie k ochraně životního prostředí a platné právní předpisy k ochraně životního prostředí atd.) a současně na základě trendů vývoje ochrany životního prostředí na území České republiky. Dalším využitým podkladem pro formulaci referenčních cílů ochrany životního prostředí bylo i metodické doporučení. Konečná formulace referenčních cílů respektuje analýzu stavu životního prostředí a problémy životního prostředí v území, pro které je návrh IROP připravován se zaměřením na tematická specifika předmětného koncepčního dokumentu.

Princip integrace politik – jednotlivé strategie nejsou připravovány izolovaně, strategické směřování rozvojových dokumentů musí být koordinováno jak horizontálně (napříč resorty – zesouladnění cílů sektorových strategií), tak i vertikálně (tedy ve vazbě na strategické dokumenty na vyšší i nižší úrovni plánování, včetně ohledu na strategický rámec EU) i z hlediska jejich časové návaznosti a vnitřní konzistence. V tomto kontextu byly v rámci kapitoly 1 „*Obsah a cíle koncepce, její vztah k jiným koncepcím*“ identifikovány strategické dokumenty v horizontálním i vertikálním provázání, ke kterým má obsah hodnoceného návrhu IROP vztah.

Přístup složkový – lze charakterizovat jako tzv. hodnocení možných vlivů na jednotlivé složky životního prostředí. Jednotlivé dílčí expertízy se snažily odhadnout a kvantifikovat přímé, nepřímé i sekundární vlivy realizace návrhu IROP hodnotících kritérií, která jsou následující.

Hodnotící kritéria:

i) Příroda, krajina a klima

- Vlivy na ovzduší
- Vlivy na klima
- Vlivy na vodu
- Vlivy na horninové prostředí a půdu
- Vlivy na flóru, faunu a ekosystémy
- Vlivy na lesy a zemědělské kultury
- Vlivy na krajinu

ii) Obyvatelstvo, veřejné zdraví a infrastruktura

- Vlivy na zdraví a pohodu obyvatelstva
- Vlivy na historické a kulturní hodnoty
- Vlivy na environmentální vzdělávání, výchovu a osvětu
- Vlivy na funkční využití území
- Využívání energetických a surovinových zdrojů

iii) Přeshraniční, kumulativní a synergické vlivy

- Kumulativní vlivy
- Synergické vlivy
- Přeshraniční vlivy

Návrh IROP byl hodnocen nejen jako celek, ale jsou hodnoceny i jednotlivé jeho části. Hodnocení analýz a implementační části bylo provedeno slovní formou. Hodnocení jednotlivých intervencí bylo provedeno prostřednictvím tabulkového hodnocení (viz složkový přístup), porovnáním souladu cílů s dalšími strategiemi (princip integrace politik), a dále pak porovnání souladu se

sadou vybraných referenčních cílů ochrany životního prostředí (viz cílový přístup) bylo provedeno opět tabelárně se slovními komentáři. Hodnocení přílohy IROP vzhledem k její spíše obecné povaze bylo provedeno slovní formou.

Při kvantifikaci vlivů na sledované složky životního prostředí byla použita stupnice zahrnující hodnoty od -2, -1, 0, +1 do +2 (včetně symbolu „?“). Vlivy byly rozlišovány nejen jako pozitivní či negativní, ale zároveň byly rozlišovány vlivy přímé, nepřímé, sekundární, krátkodobé, střednědobé, dlouhodobé a trvalé. Z hlediska územního rozsahu se jednalo o vlivy in situ, lokální, regionální, národní, mezinárodní.

Na základě principu přiměřenosti ve vztahu k detailu IROP a vzhledem k tomu, že intervence IROP nemají žádný konkrétní územní průmět, časovou projekci a současně jsou jen tematicky nastíněny (nejedná se o konkrétní výčet podporovaných aktivity či projektů) je hodnocení kumulativních a synergických vlivů založeno na kvalifikovaném expertním odhadu, který využívá výsledky hodnocení jednotlivých intervencí z hlediska jejich vlivu na jednotlivá hodnotící kritéria a současně jejich komplexních vlivů z pohledu územní působnosti, časového rozsahu a vazbami mezi intervencí a vlivem.

Některé příslušné orgány ochrany přírody (např. Krajský úřad Olomouckého kraje, odbor životního prostředí a zemědělství, Krajský úřad Zlínského kraje, odbor životního prostředí a zemědělství) nevyloučily významný vliv na předmět ochrany a celistvost evropsky významné lokality (dále také „EVL“) nebo ptačí oblasti (dále také „PO“), a proto součástí procesu posuzování vlivů koncepce na životní prostředí bylo posouzení vlivu návrhu IROP na předměty ochrany a celistvost EVL nebo PO ve smyslu ustanovení § 45i odst. 2 a odst. 13 zákona o ochraně přírody a krajiny (dále také „naturové posouzení“), resp. dle vyhlášky č. 142/2018 Sb., o náležitostech posouzení vlivu záměru a koncepce na EVL a PO a o náležitostech hodnocení vlivu závažného zásahu na zájmy ochrany přírody a krajiny. Vyhodnocení potenciálních vlivů navrhovaných opatření na EVL nebo PO bylo provedeno tabulkovou formou s doprovodným komentářem. Pro hodnocení významnosti potenciálních vlivů zvolila autorizovaná osoba stupnici s hodnotami od (-2) významně negativních do (+1) mírně pozitivních. Rovněž byl zvolen symbol „?“ značící, že vliv nelze vyhodnotit. Dále bylo provedeno vyhodnocení očekávaných vlivů návrhu koncepce, resp. navrhovaných opatření zejména z hlediska jejich rozsahu a významnosti, včetně vlivů kumulativních, synergických a přeshraničních.

Ve vazbě na identifikované potenciální vlivy návrhu IROP jak ve vyhodnocení SEA, tak i v naturovém posouzení byla pro možné zjištěné negativní vlivy specifických cílů, resp. aktivit navržena opatření k jejich předcházení, vyloučení či snížení. Tato opatření slouží i pro minimalizaci zjištěných potenciálních kumulativních či synergických vlivů. Stanovená minimalizační opatření nebyla do návrhu koncepce zapracována, jelikož by měla sloužit jako

podmínky pro jednotlivé relevantní výzvy v rámci implementace IROP, resp. by měla být závazně zohledněna při tvorbě obecných kritérií přijatelnosti Pravidel pro žadatele a příjemce podpory.

Dále byly navrženy monitorovací ukazatele vlivu koncepce na životní prostředí a bylo rovněž provedeno vyhodnocení míry naplňování vybraných indikátorů stanovených ve vyhodnocení SEA k IROP z předešlého období.

Vyhodnocení SEA stanovuje též kritéria pro výběr projektů, která jsou zaměřena zejména na identifikaci potenciálních pozitivní dopadů připravovaných projektů na životní prostředí a veřejné zdraví. Tato kritéria vychází ze základních podmínek podpory pro jednotlivá opatření IROP a z některých navrhovaných opatření pro předcházení, vyloučení, snížení a kompenzaci významných negativních vlivů na životní prostředí zjištěných nebo předpokládaných při provádění koncepce. Tato kritéria budou rovněž zohledněna při hodnocení relevantních projektů z IROP.

Předkladatel koncepce ve vazbě na uplatněná vyjádření k návrhu koncepce a vyhodnocení SEA požadující zohlednění těchto stanovených minimalizačních opatření či kritérií pro výběr projektů doplnil do návrhu koncepce informaci, že opatření, která mají snižovat zjištěné potenciální negativní vlivy na životní prostředí a veřejné zdraví, a kritéria pro výběr projektů budou zohledněna v rámci jednotlivých výzev či v rámci zmíněných Pravidel pro žadatele a příjemce podpory.

Závěry posuzování:

Návrh IROP je koncepcí, která je formulována obecně v rámci celé České republiky, a proto výsledky procesu SEA jsou spíše svým charakterem odborné odhady možných vlivů na životní prostředí, veřejné zdraví či na lokality soustavy Natura 2000, jelikož není zřejmé, jaké projekty mohou být v konečné fázi podpořeny.

MŽP uvádí následující závěry provedeného hodnocení dle jednotlivých přístupů hodnocení autorizovaných osob zpracovávajících vyhodnocení SEA a naturové posouzení.

I. Závěry vyhodnocení SEA vztahující se k cílovému přístupu hodnocení

Jednotlivé priority, z nich plynoucí specifické cíle a celkové strategické směřování návrhu IROP jsou v souladu s relevantními cíli strategických dokumentů uvedených ve vyhodnocení SEA (konkrétně v kapitole 1), které mají vztah k životnímu prostředí a veřejnému zdraví. V rámci hodnocených vztahů byla identifikovaná silná míra integrace principů a podnětů z těchto dokumentů do návrhu IROP. Rovněž bylo zjištěno, že návrh IROP je v souladu s relevantními cíli uvedených strategických dokumentů, které mají vztah k životnímu prostředí a veřejnému zdraví, a že byly vzaty v úvahu během jeho přípravy. Ve vybraných případech byly některé z cílů koncepcí využity pro formulaci či úpravu referenčních cílů ochrany životního prostředí

a veřejného zdraví, které jsou základním nástrojem pro hodnocení vlivů IROP na životní prostředí (viz cílový přístup hodnocení).

Závěry vyhodnocení naznačují, že IROP intervence jsou většinou v souladu s předmětnými referenčními cíli, popřípadě je neovlivňují. Rovněž jsou i intervence takové, které v souladu s některými cíli ochrany životního prostředí nejsou (což ovšem vyplývá z povahy dané priority, relevantní zejména pro výstavbu dopravní a technické infrastruktury, nelze optimalizovat či rozšiřovat dopravní či technickou infrastrukturu bez nových záborů zemědělského půdního fondu (dále také „ZPF“) či pozemků určených k plnění funkcí lesa (dále také „PUPFL“), popřípadě záborů přírodních stanovišť anebo ovlivňování krajinného rázu). Souhrnně lze IROP považovat v kontextu vztahu k sadě definovaných referenčních cílů životního prostředí za relativně vyvážený.

II. Závěry vyhodnocení SEA vztahující se ke složkovému přístupu hodnocení souhrnně dle jednotlivých priorit

Priorita 1 „Zlepšení výkonu veřejné správy“ (dále jen „Priorita 1“)

Specifický cíl 1.1: Využívání přínosů digitalizace pro občany, podniky, výzkumné organizace a veřejné orgány

Plánované intervence budou řešit prioritní investiční potřeby týkající se využití přínosů digitalizace pro občany, podniky a orgány veřejné správy s cílem rozšířit a urychlit elektronickou veřejnou správu, včetně zavádění služeb elektronického zdravotnictví a infrastruktury celoevropských interoperabilních elektronických služeb. Realizace aktivit má rovněž přispět k vytvoření jednoduchých a srozumitelných služeb pro občany, které budou přístupné z jednoho místa za využití jednoho portálu a jednotného přístupu k elektronické identitě. Potenciální negativní vlivy plynoucí z implementace Priority 1 nebyly identifikovány. Většina intervencí uvedených v rámci Priority 1 nemá přímou vazbu na jednotlivé složky životního prostředí. Nicméně k potenciálnímu ovlivňování s pozitivním efektem však může dojít (zejména na veřejné zdraví, resp. lidské zdraví a pohodu obyvatelstva) zprostředkovaně s odloženým efektem spíše v nepřímé až sekundární vazbě.

Kumulativní a synergické vlivy: Zlepšení výkonu veřejné správy se zaměřuje zejména na elektronizaci vybraných služeb veřejné správy, rozšíření propojeného datového fondu, integrace elektronických služeb veřejné správy, opatření vedoucí k intenzivnímu využívání existujících bezpečných systémů elektronické identifikace, publikaci dat veřejné správy jako OpenData, automatizaci zpracování digitálních dat, centralizaci, standardizaci a sdílení elektronických služeb veřejné správy a další. Celkově lze očekávat zásadně převažující potenciálně pozitivní jak kumulativní, tak i synergické efekty tematicky odpovídající povaze hodnocených intervencí. Žádné potenciální kumulativní a synergické vlivy negativního charakteru nejsou nepředpokládány.

Přeshraniční vlivy: IROP je dokument vypracovaný Řídicím orgánem IROP ve spolupráci s dalšími partnery. Stanovuje cíle a priority pro efektivní využívání finančních zdrojů Evropského fondu pro regionální rozvoj v programovém období 2021 – 2027 za účelem řešení identifikovaných problémů regionálního charakteru v České republice. Jednotlivé intervence v rámci Priority 1 budou naplňovány většinou tzv. měkkými opatřeními viz výše, a proto se potenciální přeshraniční působení negativních vlivů nepředpokládá.

Priorita 2 „Rozvoj městské mobility, revitalizace měst a obcí, ochrana obyvatelstva“ (dále jen „Priorita 2“)

Specifický cíl 2.1: Podpora udržitelné multimodální městské mobility v rámci přechodu na uhlíkově neutrální hospodářství

Specifický cíl 2.2: Posilování ochrany a zachování přírody, biologické rozmanitosti a zelené infrastruktury, a to i v městských oblastech, a omezování všech forem znečištění

Specifický cíl 2.3: Podpora přizpůsobení se změně klimatu, prevence rizika katastrof a odolnosti vůči nim, s přihlédnutím k ekosystémovým přístupům

Plánované intervence budou řešit podporu inteligentních, propojenějších a čistších systémů dopravy odolných vůči změně klimatu. Bude podporována tematická oblast udržitelných a účinných městských dopravních systémů s cílem umožnit přechod na čistější kolektivní služby veřejné dopravy a aktivní mobilitu, včetně infrastruktury pro alternativní paliva ve městech. Dále bude podpora směřovat do oblasti regionální a místní mobility řešící negativní externality z dopravy, např. podporou multimodality s cílem učinit celé odvětví šetrnější k životnímu prostředí (bezpečnější a nákladově efektivnější). Jednotlivé intervence budou naplňovány jak prostřednictvím tzv. měkkých opatření, tak i prostřednictvím tvrdých opatření technicko-stavebního charakteru. U této priority lze očekávat převážně potenciální pozitivní vlivy na ovzduší, klima, funkční využití území, veřejné zdraví atd. Intervence zaměřené zejména na výstavbu a rekonstrukci technické a dopravní infrastruktury jsou takové aktivity, u kterých lze předpokládat možná rizika, resp. potenciálně mírné negativní vlivy na životní prostředí. Tyto možné negativní vlivy jsou většinou tematicky spojeny s novým zábořem půd, ohrožením fauny a flóry, ovlivněním retenční schopnosti krajiny a možným ovlivněním krajiny jako celku.

Synergické a kumulativní vlivy: intervence zaměřené zejména na výstavbu a rekonstrukci technické a dopravní infrastruktury jsou aktivity, u kterých lze očekávat vazby ke kumulativním a synergickým efektům. Celková výše možných kumulací a synergií bude místně specifická, rozhodující bude plánování (technické i technologické provedení, celková dimenze projektů a lokalizace) podporovaných staveb a referenční stav životního prostředí před realizací a provozem těchto staveb. Nejvýznamnější míru potenciálních negativních kumulací lze očekávat v kontextu záboru ZPF a PUPFL, hlukovém i světelném zatížení, ovlivnění kvality ovzduší. S obdobnými parametry lze počítat i v kontextu synergického působení. Ve vazbě na obecnost

návrhu IROP, není detailnější identifikace možná, a to z důvodu neznalosti konkrétních akcí, jejich technického a technologického provedení včetně plánované lokalizace.

Přeshraniční vlivy: u intervencí v příhraničních oblastech je zřejmé, že nejsou plánovány izolovaně a některé z nich budou zaměřeny na přeshraniční mobilitu, z čehož plyne, že v mnohých případech jednotlivých záměrů budou mít za hranicemi ČR napojení na infrastrukturu sousedních států. Složky životního prostředí, v rámci kterých můžeme počítat s možností přeshraničního šíření dopadů, jsou zejména ovzduší, voda a klimatický systém. Z hlediska věcného zaměření jednotlivých intervencí se jedná o typové aktivity, které by spíše měly současné problémy příhraničí spojené s mobilitou řešit a pozitivně ovlivňovat, tzn. lze očekávat, že i u případů staveb, které budou lokalizovány k samotným hranicím ČR bude docházet spíše ke snížení současného tlaku na životní prostředí a jednotlivých rizik. Z hlediska možných negativních vlivů lze vyloučit mezinárodní povahu vlivů.

Priorita 3 „Rozvoj dopravní infrastruktury“ (dále také „Priorita 3“)

Specifický cíl 3.1: Rozvoj a posilování udržitelné, inteligentní a intermodální celostátní, regionální a místní mobility odolné vůči změnám klimatu, včetně lepšího přístupu k síti TEN-T a přeshraniční mobility

Efektivní dobudování páteřní dopravní infrastruktury a napojení jednotlivých regionů na hlavní české i evropské trasy představuje nezbytnou podmínku pro udržitelný ekonomický růst České republiky na základě zlepšení konkurenceschopnosti českého hospodářství včetně odstranění bariér pro podnikání v krajích s nedostatečnou dopravní dostupností. Intervence jsou zaměřené na zlepšení dopravní infrastruktury v regionech, zlepšení dostupnosti center ekonomického rozvoje a propojení hlavních dopravních os, přičemž podpora bude směřovat na výstavbu, rekonstrukci a modernizaci silnic II. třídy na „*Prioritní regionální silniční síť*“ viz příloha č. 1 návrhu IROP. Navrhované intervence mají potenciál přispět k dosažení cíle snížení emisí skleníkových plynů podle „*Zelené dohody pro Evropu*“ mj. tím, želepší nákladní dopravě dosažitelnost přestupu na železnici či kombinovanou dopravu, podpoří fungování efektivního systému regionální veřejné dopravy, pro kterou silnice II. třídy tvoří páteř, a realizací obchvatů umožní také rozvoj rychlejší a bezpečnější veřejné a nemotorové dopravy ve městech. Na základě uvedeného nelze vyloučit potenciální významné negativní vlivy na ZPF a PUPFL, faunu a flóru, krajinu apod. Na základě identifikace možných významných vlivů u zmíněných oblastí životního prostředí byla navržena dostatečná minimalizační opatření, která tyto vlivy mají za úkol snížit a která jsou zároveň stanovena jako požadavky tohoto stanoviska na minimalizaci zjištěných vlivů realizace IROP týkající se příslušné oblasti (Část A. Požadavky z hlediska vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví – požadavek 14, 15, 18 atd.).

Rovněž se předpokládají možné potenciální mírné negativní vlivy na vodu a funkční využití území atd.

Synergické a kumulativní vlivy: zvyšování dopravní dostupnosti, mobility a regionálního propojení, rozvoj udržitelné, inteligentní a bezpečné dopravní infrastruktury odolné vůči změnám klimatu, včetně lepšího přístupu k síti TEN-T a přeshraniční mobility jsou typové aktivity, u kterých lze očekávat silné vazby ke kumulativním a synergickým vlivům. Celková výše možných kumulací a synergií bude místně specifická, rozhodující bude plánování (technické, technologické provedení, celková dimenze projektů a lokalizace) podporovaných staveb a referenční stav životního prostředí před realizací a provozem těchto staveb. Nejvýznamnější míru potenciálních negativních kumulací lze očekávat v kontextu záboru ZPF a PUPFL, hlukovém i světelném zatížení, ovlivnění kvality ovzduší, fragmentaci krajiny, bariérovém efektu či kontaminace vodního a půdního prostředí. S obdobnými parametry lze počítat i v kontextu synergického působení. V detailu, v kterém je IROP předkládán není detailnější identifikace možná.

Přeshraniční vlivy: jednotlivé intervence nejsou izolované a některé z nich budou zaměřeny na přeshraniční mobilitu, z čehož plyne, že v mnohých případech jednotlivých staveb budou mít za hranicemi ČR napojení na infrastrukturu sousedních států. Typické složky životního prostředí, v rámci kterých je počítáno s možností přeshraničního šíření dopadů, jsou zejména ovzduší, voda a klimatický systém. Z hlediska věcného zaměření jednotlivých intervencí se jedná o typové aktivity, které by spíše měly současné problémy organizace dopravy v ČR řešit a pozitivně ovlivňovat. Proto lze očekávat, že i u případů staveb, které budou lokalizovány k samotným hranicím ČR bude docházet spíše k snížení současného tlaku na životní prostředí a jednotlivých rizik. Z hlediska možných negativních vlivů lze vyloučit mezinárodní povahu vlivů.

Priorita 4 „Zlepšení kvality a dostupnosti sociálních a zdravotních služeb, vzdělávací infrastruktury a rozvoj kulturního dědictví“ (dále jen „Priorita 4“)

Specifický cíl 4.1: Zlepšování rovného přístupu k inkluzivním a kvalitním službám v oblasti vzdělávání, odborné přípravy a celoživotního učení pomocí rozvoje přístupné infrastruktury, mimo jiné posilováním odolnosti pro distanční a online vzdělávání a odbornou přípravu

Specifický cíl 4.2: Podpora socioekonomického začlenění marginalizovaných komunit, domácností s nízkými příjmy a znevýhodněných skupin včetně osob se zvláštními potřebami, pomocí integrovaných opatření, včetně bydlení a sociálních služeb

Specifický cíl 4.3: Zajišťování rovného přístupu ke zdravotní péči a posílení odolnosti systémů zdravotní péče včetně primární péče a podpory přechodu od institucionální péče k rodině a komunitně založené péči

Specifický cíl 4.4: Posilování úlohy kultury a udržitelného cestovního ruchu v hospodářském rozvoji, sociálním začleňování a sociálních inovacích

Plánované intervence budou řešit prioritní investiční potřeby v kontextu zvýšení počtu míst v zařízeních péče o děti mladší 3 let, posílení rovného přístupu k vysoce kvalitnímu inkluzivnímu vzdělávání a odborné přípravě. Dále bude podporováno řešení nerovnosti v oblasti vzdělávání mezi školami a regiony, podporu osvojování dovedností žáků a studentů, a podporu kapacit s cílem reagovat na potřeby trhu práce, zejména v oblasti odborného vzdělávání a přípravy a vzdělávání dospělých. Intervence budou směřovat k realizaci odpovídající kvalitní vzdělávací infrastruktury a kvalitního materiálně technického vybavení škol a školských zařízení. Dále bude implementace zaměřena na sociální oblast – podporu socioekonomické integrace osob ohrožených chudobou, osob sociálně vyloučených a zlepšení přístupu těchto skupin obyvatelstva k sociálním službám, podporu deinstitucionalizace péče, rozvoj sociálních služeb pro seniory s ohledem na demografické trendy stárnutí obyvatel ve společnosti, podporu spolupráce mezi sociálními a zdravotními službami. Další témata směřující k využití kulturního dědictví je podpora integrovaného sociálního, hospodářského a environmentálního rozvoje, který bude přispívat k rozvoji udržitelného cestovního ruchu a k rozvoji kulturních a kreativních odvětví. Udržitelný cestovní ruch přispívá k podpoře zaměstnanosti a podnikání, rozvoji infrastruktury a vybavenosti destinací, rozvoji volnočasových i kulturních aktivit v regionech využitelných pro návštěvníky i pro rezidenty. Celkově lze považovat potenciální negativní vlivy plynoucí z implementace Priority 4 jako nevýznamné (maximálně potenciálně mírný negativní vliv – pro ZPF a PUPFL, faunu a flóru, zemědělské kultury a krajinu jako celek, jelikož priorita 4 je spojena s možnou výstavbou viz výše), zásadně budou převažovat vlivy pozitivní (ovzduší, klima, veřejné zdraví a pohodu obyvatel, historické a kulturní hodnoty, a funkční využití území.) Dopad bude pro většinu intervencí spíše zprostředkovaný. Většina intervencí uvedených v rámci Priority 4 nemá přímou vazbu na jednotlivé složky životního prostředí. K jejich ovlivňování (pozitivnímu) bude docházet s odloženým efektem spíše v nepřímé až sekundární vazbě.

Synergické a kumulativní vlivy: lze identifikovat vlivy na zdraví a pohodu obyvatelstva výhradně pozitivního charakteru. U podpory veřejné infrastruktury pro cestovní ruch mohou nastávat v určité míře potenciální negativní kumulace z hlediska vyššího zatížení turisticky navštěvovaných lokalit (zábor ZPF a PUPFL, hluk, odpady, odpadní vody, celkové zatížení ekosystémů).

Přeshraniční vlivy: na základě výše uvedeného lze vyloučit mezinárodní povahu vlivů.

Priorita 5 „Komunitně vedený místní rozvoj“ (dále jen „Priorita 5“)

Specifický cíl 5.1: Podpora integrovaného a inkluzivního sociálního, hospodářského a environmentálního místního rozvoje, kultury, přírodního dědictví, udržitelného cestovního ruchu a bezpečnosti v jiných než městských oblastech

Plánované intervence budou řešit potřebu využívat potenciál integrovaných územních nástrojů, ke kterým patří komunitně vedený místní rozvoj, za účelem řešení problémů v oblasti územní soudržnosti a zajištění místně orientovaného přístupu. Bude podporován rozvoj venkovských území investicemi do vybraných oblastí a na základě strategií komunitně vedeného místního rozvoje místních akčních skupin (dále také „MAS“) využívajících metodu LEADER, kde jedním z hlavních principů je přístup „zdola nahoru“, tzv. bottom-up. Cílem priority 5 je dosáhnout vyváženého a udržitelného územního rozvoje venkovských oblastí v ČR; snížit regionální nerovnosti a stabilizovat venkovské oblasti; předcházení odlivu obyvatel z venkovských oblastí do větších měst a jejich zázemí; využít místní specifický potenciál území; zlepšit vybavenost služeb a modernizovat technickou infrastrukturu ve venkovských oblastech a další. Podpora udržitelného a integrovaného rozvoje městských a venkovských oblastí a místních iniciativ bude v rámci Priority 5 realizována prostřednictvím komunitně vedeného místního rozvoje (CLLD), jehož typová a tematická variabilita je značná dle potřeb daných regionů. Obecně lze předpokládat, že takovýto typ rozvoje bude prováděn pro odstraňování problémů či bariér rozvoje v daných mikroregionech, a že by měl přispět k pozitivní stimulaci stavu životního prostředí. Nicméně mohou být do něj zahrnuty i takové aktivity, které mohou životní prostředí ovlivňovat potenciálně negativně. Příkladem lze potenciál možného mírného negativního ovlivnění identifikovat u podpory dopravní infrastruktury a infrastruktury pro cyklistickou dopravu či veřejné infrastruktury udržitelného cestovního ruchu (zábor ZPF a PUPFL, hluk, odpady, odpadní vody či celkového zatížení ekosystémů z důvodu špatně organizované či neorganizované návštěvnosti daných lokalit v dimenzi návštěvnosti nad míru jejich únosné kapacity).

Synergické a kumulativní vlivy: jednoznačnou prioritou pro naplňování Priority 5 je dosažení dynamického a vyváženého rozvoje všech regionů, a to mj. využitím potenciálu kulturního dědictví, přírodních krás a cestovního ruchu. ČR chce nastartovat meziresortní spolupráci, chránit a zpřístupnit kulturní dědictví tak, aby pomohlo nejen cestovnímu ruchu, ale i udržování celkové kulturní úrovně obyvatel země. Podpora bude zacílena na udržitelný rozvoj cestovního ruchu a posilování veřejné infrastruktury k jeho podpoře, a to včetně využívání nových technologií. Lze identifikovat jak potenciální kumulativní, tak i potenciální synergické vlivy na zdraví a pohodu obyvatelstva výhradně pozitivního charakteru. U podpory veřejné infrastruktury pro cestovní ruch mohou nastávat v určité míře potenciální negativní kumulace z hlediska vyššího zatížení turisticky navštěvovaných lokalit, což platí i pro rozvoj dopravní infrastruktury (zábor půdy, hluk, odpady, odpadní vody či celkového zatížení ekosystémů).

Přeshraniční vlivy: na základě obsahu intervencí v rámci Priority 5 lze vyloučit mezinárodní povahu vlivů na životní prostředí.

Priorita 6 „Technická pomoc“ (dále jen „Priorita 6“)

Specifický cíl 6.1: Zajištění kvalitního řízení a implementace programu

Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 1442/65, 100 10 Praha 10

(+420) 26712-1111
posta@mzp.cz
ISDS: 9gsaax4
www.mzp.cz

Cílem Priority 6 je přispět k dosažení cílů programu vytvořením podmínek pro jeho kvalitní a efektivní řízení a pro řádné čerpání finanční alokace. Technická pomoc zajišťuje podpůrné aktivity Řídícího orgánu IROP a Centra pro regionální rozvoj České republiky jako jediného zprostředkujícího subjektu s cílem zvýšit účinnost prováděné podpory. Žádné potenciální negativní dopady se u Priority 6 nepředpokládají.

Synergické a kumulativní vlivy: intervence se zaměřují na zajištění kvalitního řízení a implementace programu prostřednictvím řízení, implementace a monitorování; podporu administrativních kapacit; podporu žadatelům a příjemcům a publicitu a propagaci. Celkově lze očekávat potenciální pozitivní jak kumulativní, tak i synergické efekty tematicky odpovídající povaze hodnocených intervencí zejména v oblasti tzv. EVVO. Žádné potenciální negativní kumulativní a synergické vlivy nejsou předpokládány.

Přeshraniční vlivy: na základě obsahu intervencí lze vyloučit mezinárodní povahu vlivů na životní prostředí.

III. Závěry naturového posouzení uvedené dle jednotlivých specifických cílů, ve kterých jsou již zohledňovány možné kumulativní, synergické či přeshraniční vlivy

Priorita 1, Specifický cíl 1.1: Využívání přínosů digitalizace pro občany, podniky, výzkumné organizace a veřejné orgány

Aktivity směřující k naplnění tohoto specifického cíle jsou administrativního a organizačního charakteru bez možnosti ovlivňovat vnější přírodní prostředí. Vhodná realizace Priority 1 však může v konečném důsledku nepřímo ovlivňovat kvalitu životního prostředí, šetřit přírodní zdroje a omezovat jejich čerpání s pozitivním nepřírodním vlivem na lokality soustavy Natura 2000.

Priorita 2, Specifický cíl 2.1: Podpora udržitelné multimodální městské mobility v rámci přechodu na uhlíkově neutrální hospodářství

Sektor dopravy se výraznou měrou podílí na znečištění ovzduší, které negativně ovlivňuje zdraví obyvatelstva. Nejvíce zasaženou oblastí jsou velká města a aglomerace s vysokou hustotou osídlení, vysokou dopravní náročností a hustou silniční sítí. To však nevyklučuje dotčení lokalit soustavy Natura 2000, které jsou vyhlášeny i ve městech všech velikostí. Proto je u některých aktivit směřující k naplnění tohoto specifického cíle připuštěn mírný negativní vliv jako upozornění na tuto problematiku, kdy zejména rozvoj, modernizace a údržba dopravní infrastruktury vyžaduje stavební zásahy, jež mohou být ve střetu s lokalitami soustavy Natura 2000. Na druhé straně dobrá organizace dopravy, její efektivnost a zmírnění negativních projevů se může v širším měřítku pozitivně projevit na snížení zatížení životního prostředí i v místech lokalit soustavy Natura 2000.

Specifický cíl 2.2: Posilování ochrany a zachování přírody, biologické rozmanitosti a zelené infrastruktury, a to i v městských oblastech, a omezování všech forem znečištění

Intervence ve specifickém cíli 2.2 jsou zaměřeny zejména na podporu tzv. zelené infrastruktury měst a obcí, jako součásti staveb krajinářské architektury, ve smyslu revitalizace veřejných prostranství. Nepředpokládá se negativní ovlivnění EVL či PO, nicméně je nutné upozornit na možná negativa vyplývající z realizační a provozní činnosti, stejně tak na pozitiva, která aktivity směřující k naplnění cíle mohou generovat. Je totiž známo, že některé lokality soustavy Natura 2000 se nacházejí i v městském prostředí a mohly by být pozitivně dotčeny.

Specifický cíl 2.3: Podpora přizpůsobení se změně klimatu, prevence rizika katastrof a odolnosti vůči nim, s přihlédnutím k ekosystémovým přístupům

Očekávané přínosy podporovaných opatření k plnění tohoto specifického cíle je zvýšení efektivity prevence, řešení a odstraňování následků mimořádných událostí ze strany veřejné správy a záchranného systému či integrovaného záchranného systému v souvislosti s hrozbami způsobenými změnou klimatu a novými hrozbami. Problematika tak stojí zcela mimo možnost dotčení lokalit soustavy Natura 2000, i když některé aktivity obsahující výstavbu a modernizaci je nutné dále sledovat ve stádiu jejich přípravy a realizace.

Priorita 3, Specifický cíl 3.1: Rozvoj a posilování udržitelné, inteligentní a intermodální celostátní, regionální a místní mobility odolné vůči změnám klimatu, včetně lepšího přístupu k síti TEN-T a přeshraniční mobility

Cílem navrhovaných opatření v rámci tohoto specifického cíle je přispět k hospodářské, sociální a územní soudržnosti prostřednictvím kvalitního napojení sekundárních a terciárních uzlů na páteřní síť s důrazem na transevropskou dopravní síť komunikacemi s vyhovujícími dopravně technickými a kapacitními parametry. Aktivity směřující k naplnění tohoto specifického cíle jsou svojí podstatou ve stavebních zásazích do prostředí potenciálním rizikem pro lokality soustavy Natura 2000. Na tuto skutečnost upozorňuje jejich mírně negativní hodnocení, které obsahuje ve zvýšené míře i upozornění na možnost přeshraničních vlivů, ke kterým může docházet na styku s lokalitami soustavy Natura 2000 sousedních států. U aktivit tohoto zaměření a rozsahu je také pravděpodobná kumulace s dalšími rozvojovými záměry nebo koncepcemi.

Priorita 4, Specifický cíl 4.1: Zlepšování rovného přístupu k inkluzivním a kvalitním službám v oblasti vzdělávání, odborné přípravy a celoživotního učení pomocí rozvoje přístupné infrastruktury, mimo jiné posilování odolnosti pro distanční a online vzdělávání a odbornou přípravu

Aktivity směřující k naplnění tohoto specifického cíle jsou směřovány k posílení rovného přístupu k vysoce kvalitnímu inkluzivnímu vzdělávání a odborné přípravě, řešení nerovnosti v oblasti vzdělávání mezi školami a regiony, podporu osvojování klíčových kompetencí, včetně digitálních dovedností, a podporu kapacit s cílem reagovat na potřeby trhu práce, zejména v oblasti odborného vzdělávání a přípravy a vzdělávání dospělých. Jedná se o ryze administrativní

a organizační aktivity, které se již ze své podstaty nemohou dotknout lokalit soustavy Natura 2000 (a to ani nepřímo).

Specifický cíl 4.2: Podpora socioekonomického začlenění marginalizovaných komunit, domácností s nízkými příjmy a znevýhodněných skupin včetně osob se zvláštními potřebami, pomocí integrovaných opatření, včetně bydlení a sociálních služeb

Aktivity směřující k naplnění tohoto specifického cíle jsou zaměřeny na potřeby v sociální oblasti podpory socioekonomické integrace osob ohrožených chudobou, osob sociálně vyloučených a zlepšení přístupu těchto skupin obyvatelstva k sociálním službám, podporu deinstitucionalizace péče, rozvoj sociálních služeb pro seniory s ohledem na demografické trendy stárnutí obyvatel ve společnosti, podporu spolupráce mezi sociálními a zdravotními službami. Jedná se o ryze administrativní a organizační aktivity, které se ze své podstaty nemohou dotknout lokalit soustavy Natura 2000 (a to ani nepřímo).

Specifický cíl 4.3: Zajišťování rovného přístupu ke zdravotní péči a posílení odolnosti systémů zdravotní péče včetně primární péče a podpory přechodu od institucionální péče k rodině a komunitně založené péči

Aktivity směřující k naplnění tohoto specifického cíle jsou zaměřeny do oblasti zdravotnictví k posílení a zlepšení přístupu k primární péči, zejména pro zranitelné skupiny obyvatel, integraci péče a prevence, podporu deinstitucionalizace péče a v neposlední řadě podporu spolupráce mezi zdravotními a sociálními službami. Jedná se o ryze administrativní a organizační aktivity, které se ze své podstaty nemohou dotknout lokalit soustavy Natura 2000 (a to ani nepřímo).

Specifický cíl 4.4: Posilování úlohy kultury a udržitelného cestovního ruchu v hospodářském rozvoji, sociálním začleňování a sociálních inovacích

Plánované intervence specifického cíle 4.4 reagují zejména na epidemii COVID-19, která zasáhla nejvíce právě oblast cestovního ruchu a kultury. Pro udržení konkurenceschopnosti a postavení České republiky jako jedné ze světových destinací je nutné znovu ukázat Českou republiku potencionálním návštěvníkům jako bezpečnou a atraktivní destinaci. Jedná se o ryze administrativní a organizační aktivity, které se ze své podstaty nemohou dotknout lokalit soustavy Natura 2000 (a to ani nepřímo).

Priorita 5, Specifický cíl 5.1: Podpora integrovaného a inkluzivního sociálního, hospodářského a environmentálního místního rozvoje, kultury, přírodního dědictví, udržitelného cestovního ruchu a bezpečnosti v jiných než městských oblastech

Plánované intervence specifického cíle 5.1 vycházejí z doporučení Evropské komise formulovaných ve „Zprávě o České republice 2019“, která konstatuje potřebu využívat v ČR potenciál integrovaných územních nástrojů, ke kterým patří komunitně vedený místní rozvoj, za účelem řešení problémů v oblasti územní soudržnosti a zajištění místně orientovaného

přístupu. Je potřeba dále podporovat rozvoj venkovských území investicemi do vybraných oblastí činností a na základě strategií komunitně vedeného místního rozvoje MAS využívajících metodu LEADER, kde jedním z hlavních principů je přístup bottom-up.

Z části jde o činnosti v podstatě administrativního a organizačního charakteru, nebo o činnosti situované do prostředí, kde nelze dovodit žádný negativní vztah k EVL nebo PO. Rovněž se pak jedná i o aktivity naplňované rozvojem doprovodné infrastruktury a obdobné činnosti, které svou podstatou mohou přímo nebo nepřímo (negativně) ovlivnit lokality soustavy Natura 2000, a to zejména jsou-li situované do historických a přírodně zachovalých částí území, které nezřídka podléhají ochraně, či jsou stěžejní pro výskyt předmětů ochrany. Je zde nebezpečí zavlečení negativních vlivů do regionů a míst (v současnosti) poměrně zachovalých a těžících z izolace ve prospěch přírodních hodnot, které se odrážejí v dobrém stavu předmětů ochrany lokalit soustavy Natura 2000 a i v dobrém stavu integrity této soustavy. Celkové hodnocení tak může být maximálně mírně negativní.

Priorita 6, Specifický cíl 6.1: Zajištění kvalitního řízení a implementace programu

Cílem technické pomoci je přispět k dosažení cílů operačního programu vytvořením podmínek pro jeho kvalitní a efektivní řízení a pro řádné čerpání finanční alokace podle pravidel stanovených evropskou a národní legislativou. Technická pomoc zajišťuje podpůrné aktivity Řídicího orgánu IROP a Centra pro regionální rozvoj České republiky jako jediného zprostředkujícího subjektu s cílem zvýšit účinnost prováděné podpory. Tyto administrativní a organizační činnosti nemůžou ani zprostředkovaně ovlivnit stav lokalit soustavy Natura 2000.

IV. Promítnutí navržených opatření pro předcházení, vyloučení, snížení a kompenzaci významných negativních vlivů na životní prostředí zjištěných nebo předpokládaných při provádění koncepce včetně indikátorů (kritérií) pro výběr projektu do návrhu koncepce

V rámci procesu SEA nebyla konkrétní navržená minimalizační opatření z kapitoly 10 „*Popis navrhovaných opatření pro předcházení, vyloučení, snížení a kompenzaci významných negativních vlivů na životní prostředí zjištěných nebo předpokládaných při provádění koncepce*“ a kritéria pro výběr projektů z kapitoly 11 „*Stanovení indikátorů (kritérií) pro výběr projektu*“ vyhodnocení SEA zapracována do návrhu koncepce, jelikož by měla sloužit jako podmínky pro jednotlivé relevantní výzvy v rámci implementace IROP, resp. by měla být závazně zohledněna při tvorbě obecných kritérií přijatelnosti Pravidel pro žadatele a příjemce podpory.

Předkladatel koncepce ve vazbě na uplatněná vyjádření k návrhu koncepce a vyhodnocení SEA požadující zohlednění stanovených minimalizačních opatření či kritérií pro výběr projektů ve vyhodnocení SEA doplnil do návrhu koncepce, konkrétně do kapitoly 6 „*Partnerství*“ sdělení „*Výsledky tohoto posuzování, včetně promítnutí minimalizačních opatření z vyhodnocení koncepce z kapitoly 10 Popis navrhovaných opatření pro předcházení, vyloučení, snížení*

a kompenzaci významných negativních vlivů na životní prostředí zjištěných nebo předpokládaných při provádění koncepce a včetně kritérií pro výběr projektů uvedených v kapitole 11, budou zohledněny ve výzvách a v pravidlech pro žadatele a příjemce.”. Tímto bylo přímo v návrhu koncepce garantováno zohlednění jednotlivých minimalizačních opatření navržených na základě zjištěných potenciálních negativních vlivů (mírného až významného charakteru) na životní prostředí, a kritérií pro výběr projektů z vyhodnocení SEA.

MŽP sděluje, že zmíněná minimalizační opatření jsou dostatečného charakteru (s ohledem na obecnost návrhu koncepce) ve vazbě na zjištěné potenciální negativní vlivy implementace IROP na životního prostředí a veřejné zdraví, a proto není důvodné stanovovat další požadavky na snížení těchto vlivů. Rovněž uvádí, že tato opatření jsou převzata jako požadavky na minimalizaci zjištěných vlivů realizace koncepce na životní prostředí, veřejné zdraví a lokality soustavy Natura 2000 uvedených v naturovém posouzení tohoto stanoviska viz níže.

V. Celkový závěr posouzení vlivů na životní prostředí návrhu IROP

Na základě výše uvedených skutečností je možné konstatovat, že v rámci hodnocení Integrovaného regionální operačního programu pro období 2021 – 2027 byly identifikovány potenciálně nulové až pozitivní vlivy na životní prostředí a veřejné zdraví mírného až významného charakteru. Rovněž byly vyhodnoceny u některých priorit, resp. specifických cílů a jejich intervencí potenciální mírně negativní až významné negativní vlivy na životní prostředí a veřejné zdraví. Jedná se především o opatření, která jsou spojena s výstavbou dopravní infrastruktury. Tyto vlivy se však mohou projevit až u konkrétních podpořených projektů, přičemž na koncepční úrovni ve vazbě na obecnost navržených opatření jsou velice obtížně vyhodnotitelné. K těmto potenciálním negativním vlivům byla současně zpracovatelem vyhodnocení SEA navržena vhodná opatření pro jejich předcházení, vyloučení či zmírnění, rovněž byly navrženy relevantní monitorovací indikátory vlivů na životní prostředí a kritéria pro následný výběr projektů. Lze uzavřít, že Integrovaný regionální operační program pro období 2021 – 2027 je dokument, ve kterém budou převažovat potenciální nulové či pozitivní vlivy nad těmi negativními (přičemž tyto budou ve výsledku maximálně mírně negativní). Zároveň u tohoto návrhu koncepce nejsou předpokládány žádné významné negativní vlivy na předměty ochrany nebo celistvost EVL nebo PO.

Ministerstvo životního prostředí jako příslušný úřad v souladu s ustanovením § 21 písm. d) zákona o posuzování vlivů na životní prostředí, na základě upraveného návrhu koncepce včetně upraveného vyhodnocení vlivů koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví, vyjádření k němu podaných a vypořádání těchto vyjádření vydává postupem dle ustanovení § 10g tohoto zákona z hlediska přijatelnosti vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví:

SOUHLASNÉ STANOVISKO

k návrhu koncepce

„Integrovaný regionální operační program pro období 2021 – 2027“

a stanoví podle ustanovení § 10g odst. 2 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí následující požadavky, kterými budou zároveň zajištěny minimální možné dopady realizace koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví.

Obecná část:

1. V návrhu IROP bylo přímo deklarováno, že uvedené požadavky, které mají zajistit minimalizaci zjištěných vlivů implementace IROP na životní prostředí či veřejné zdraví, a kritéria pro výběr projektů stanovené v příslušných kapitolách vyhodnocení SEA budou sloužit jako podmínky podpory pro jednotlivé relevantní výzvy. V této souvislosti požadujeme též doplnit nutnost zohlednění minimalizačních opatření z naturového posouzení.
2. Před zahájením realizace jednotlivých opatření je nezbytné postupovat dle zákona o ochraně přírody a krajiny (závazné stanovisko k zásahu do významných krajinných prvků, udělení výjimek z ochranných podmínek zvláště chráněných druhů dle § 56, stanovisko orgánu ochrany přírody dle § 45i, využití hodnocení dle § 67 a další relevantní ustanovení tohoto zákona) a současně zákona o posuzování vlivů na životní prostředí (tzv. proces EIA).

Část A. Požadavky z hlediska vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví zpracovat v rámci implementace IROP jako podmínky podpory pro jednotlivé relevantní výzvy, resp.

zohlednit v návrhu obecných kritérií přijatelnosti Pravidel pro žadatele a příjemce podpory z IROP:

3. Preferovat výstavbu infrastruktury bydlení a obecně rozšiřování zastavěného území navázané k lokalitám s kvalitní veřejnou dopravou zejména kolejovou.
4. V rámci výstavby a rozšiřování dopravní infrastruktury, energetiky a průmyslu zohledňovat požadavky spojené s adaptací na změnu klimatu a maximálně omezovat emise znečišťujících látek.
5. Pro zadržování vody v krajině upřednostňovat přírodě blízká opatření včetně navyšování organické složky v půdě a soustředit se na komplexní krajinná řešení v návaznosti na hranice povodí.
6. Snižovat emise škodlivých látek do podzemních i povrchových vod při plánovaných opatřeních.
7. Minimalizovat spotřebu vody při plánovaných opatřeních s cílem optimalizace hospodaření s vodou v krajině (optimalizace odtoku vody z dotčených území v návaznosti na ovlivněná povodí).
8. V rámci intervencí revitalizace veřejných prostranství využít potenciál zelené infrastruktury podílet se na hospodaření se srážkovou vodou, a to nejen z území přímo dotčeného realizací intervencí, ale také z přilehlých ploch (např. retence či akumulace srážkových vod z přilehlých nepropustných ploch – střech domů, chodníků, parkovišť, komunikací).
9. Při realizaci aktivit zajistit ochranu, zlepšení stavu a obnovu všech umělých a silně ovlivněných vodních útvarů, s cílem dosáhnout dobrého ekologického potenciálu a dobrého chemického stavu povrchových vod.
10. Minimalizovat zásahy do CHOPAV a ochranných pásem vod.
11. Rozvíjet environmentální vědomí obyvatel, zejména v těch oblastech, které nejsou bez zapojení veřejnosti řešitelné (znečištění ovzduší z malých zdrojů, omezování vlivů dopravy na životní prostředí, nakládání s odpady, adaptace na změnu klimatu, ochrana přírody a další).
12. Snižovat či případně nezvyšovat počet obyvatel zasažených negativními vlivy hluku na jejich zdraví.
13. Neúměrně nezvyšovat světelné znečištění ovlivňující zdraví obyvatel, ale i funkce přírodních ekosystémů.
14. Důsledně předcházet záborům ZPF I. a II. třídy ochrany, popřípadě je minimalizovat.
15. Předcházet, resp. minimalizovat zábory PUPFL.

16. V rámci výstavby a rozšiřování dopravní infrastruktury přednostně využívat, resp. „modernizovat“ již stávající (nevyhovující) koridory, optimalizovat úseky se sníženou kapacitou.
17. Pro výstavbu přednostně využívat plochy brownfields, případně výstavbu směřovat do ploch s nižší bonitou půdy. Umisťovat novou infrastrukturu s ohledem na chráněné části přírody a zachovat migrační prostupnost území.
18. Respektovat předměty ochrany zvláště chráněných území a zamezit antropogennímu tlaku na jejich území. Konkrétní projekty posoudit z hlediska jejich vlivu na přírodu a krajinu. Jakékoliv aktivity či projekty, u nichž by se očekávaly negativní vlivy (i zprostředkované) na zvláště chráněná území a soustavu lokalit Natura 2000 konzultovat s orgány ochrany přírody.
19. Při výběru projektů k podpoře preferovat projekty s nejvyššími pozitivními přínosy a minimálními negativními vlivy z hlediska životního prostředí včetně ovlivnění krajinného rázu a kulturního i přírodního dědictví.
20. V rámci plánování dopravní a technické infrastruktury důsledně zohledňovat výskyt zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů s národním významem jako jev č. 36 (v rámci územně analytických podkladů (dále jen „ÚAP“) a biotopy vybraných zvláště chráněných druhů velkých savců jako jev 36b (v rámci ÚAP).
21. Při budování technické a dopravní infrastruktury zajistit migrační prostupnost staveb.
22. Minimalizovat vlivy na památkově chráněná území a kulturní památky a území s archeologickými nálezy.
23. Při výstavbě nových či regeneraci stávajících budov uplatňovat adaptační prvky (zelené fasády, střechy, využití šedých vod a podobně) V rámci modernizace budov preferovat energeticky úsporné instalace (například zateplení budov a jiné) a tím snižovat i vlivy na klima.
24. Předcházet vzniku odpadů a uplatňovat principy cirkulární ekonomiky (oběhového hospodářství).
25. V rámci hierarchie nakládání s odpady kategorie jiné využití odpadů přednostně podporovat kompostování a anaerobní rozklad u těch typů odpadů, u kterých je to z hlediska především environmentálních a zdravotních rizik možné.
26. Podporovat aplikovaný výzkum a recyklaci zejména stavebních a demoličních odpadů a využívání odpadů jako druhotných surovin.

Část B. Požadavky z hlediska vlivů na lokality soustavy Natura 2000 zpracovat v rámci implementace IROP jako podmínky podpory pro jednotlivé relevantní výzvy, resp. zohlednit v návrhu obecných kritérií přijatelnosti Pravidel pro žadatele a příjemce podpory z IROP:

27. Při přípravě plánů a realizaci konkrétních budoucích záměrů v rámci opatření navržených v rámci hodnocené koncepce je nezbytné odstranit či minimalizovat eventuelní prostorovou kolizi záměrů s územími EVL a PO, resp. s biotopy předmětů ochrany a typy evropských stanovišť.
28. Přílohou žádosti musí být v případě projektů odpovídajících svým charakterem definici záměru dle § 3 písm. a) zákona o posuzování vlivů na životní prostředí závěr zjišťovacího řízení (rozhodnutí) či souhlasné stanovisko EIA, kde bude významný (negativní) vliv vyloučen. Nesmí být podpořeny žádné záměry, u kterých hodnocení prokáže významný negativní vliv.
29. Lze doporučit provádění screeningu střetů realizačních projektů a opatření z hlediska vlivů na chráněné zájmy ochrany přírody a zejména lokality soustavy Natura 2000 v jejich přípravné fázi. To umožní nejen připravit projekty v souladu s legislativou, ale zejména s respektem k výše zmíněným zájmům a s minimalizací potenciálních negativních vlivů.

MŽP upozorňuje na další zákonná ustanovení, která je nutné legitimně zohlednit:

Zajistit a zveřejnit opatření pro sledování a rozbor vlivů koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví dle ustanovení § 10h zákona o posuzování vlivů na životní prostředí. Sledovat vývoj kvality životního prostředí v dotčeném území na základě monitorovacích indikátorů uvedených v kapitole 9 vyhodnocení SEA. V pravidelných intervalech vyhodnocovat vliv implementace IROP včetně vlivů na životní prostředí se zveřejňováním souhrnné zprávy. V případě zjištění významných negativních vlivů na životní prostředí provádět průběžnou aktualizaci této koncepce a dodržovat další povinnosti vyplývající z výše uvedeného ustanovení.

Předkladatel koncepce zveřejní na svých internetových stránkách vypořádání veškerých obdržných vyjádření a připomínek, a to jak k návrhu koncepce, tak i k jejímu vyhodnocení a zveřejní schválenou koncepci. Dále zpracuje odůvodnění dle § 10g odst. 4 věty druhé zákona o posuzování vlivů na životní prostředí, resp. prohlášení dle ustanovení § 10g odst. 5 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí a též jej zveřejní.

Toto stanovisko není závazným stanoviskem ani rozhodnutím vydaným ve správním řízení a nelze se proti němu odvolat.

Mgr. Evžen Doležal

ředitel odboru posuzování vlivů na
životní prostředí a integrované prevence
podepsáno elektronicky

Příloha:

Vypořádání vyjádření k návrhu koncepce